

Interview met Fransje van Luin in Quest juni 2005 (tekst: Rik Kuiper)

De stemtrainer

Van mannen- naar vrouwenstem? Van plat Rotterdams naar vloeiend Vlaams? Dat kun je leren. Neem een stemtrainer.

Heb je erop gelet hoe hij praat?', vraagt stemcoach Fransje van Luin (43), die in

kleermakerszit op een pianokruk zit. 'Hij heeft een laag timbre', zegt de blonde actrice.

Ze moest als huiswerk met een 'machovriend' op stap en nauwkeurig naar zijn stem luisteren.

'Kun je hem nadoen? Zoek zijn stem eens.' 'Hij heeft een laag timbre', zegt ze, nu met een zware mannenstem. 'En hij eindigt een zin nog lager.' Ze speelt een man in het toneelstuk

Lieve dikke kont van het Veemtheater in Amsterdam.

Haar mannelijke collega, ook bij de training, speelt een vrouw.

De grote vraag daarbij: hoe klinkt een vrouw geloofwaardig als man? En een man als vrouw?

Daar komt meer bij kijken dan een hoge of lage stem opzetten.

De acteurs hebben Van Luin benaderd. Ze is stemtrainer en dialectcoach. Van huis uit is ze logopediste, maar in plaats van stotterende en slissende kinderen bestaat haar klantenbestand vooral uit professionele sprekers. De een leert ze een accent af, zoals de omroepers op stations en luchthavens. De ander leert ze juist een accent aan. Zoals de acteurs van de musical *De Jantjes*, waarin de voertaal plat Amsterdams is. 'En ik werk met een advocaat die steviger wil leren pleiten.'

Maar wat is er zo erg aan een zachte 'g' of een vette 'r'? 'Niets', vindt Van Luin. 'Een dialect is mooi, maar het probleem is dat mensen met een dialect vaak in een hokje geplaatst worden.

Toen ik de omroepers van de spoorwegen trainde, heb ik de dialecten in hun waarde gelaten. Treinreizigers willen wanneer ze ergens aankomen, toch de wijze van spreken horen die bij de streek hoort. Dat hoort ook bij reizen, maar het dialect moet niet afleiden van de boodschap.'

Schipholstem klinkt zakelijk

Als oefenmateriaal voor de acteurs heeft Van Luin vandaag fragmenten meegenomen. Uit haar bandrecorder komt de stem van een omroepster op Schiphol:

'De passagiers van KLM en Continental Airlines moeten worden omgeboekt', zegt een zakelijke vrouwenstem. 'Wat valt je op?' vraagt ze aan de acteur die een vrouw moet spelen. 'Ze articuleert de 's' heel sterk', antwoordt hij.

Van Luin: 'Je moet ook eens op de stem van de Bijenkorf letten. Zij praat op een wervende manier, ze gaat met haar stem omhoog.' Ze zegt het voor: 'Dames en heren, een nieuwe aanbieding.' 'Maar op Schiphol moet het juist zakelijk klinken: de melodie gaat aan het einde naar beneden.' Vervolgens moet de acteur de Schiphol-stem nadoen, staande op een houten schijf met een gammelpootje.

Het ding moet voor een goede houding zorgen, maar de acteur heeft moeite in balans te blijven. 'Borst naar voren', zegt Van

Luin. 'Alsof er een vlinder op wil landen.' Als hij zijn evenwicht heeft, oefent hij de stem. Na veel herhalen verbastert hij, gewend om te improviseren, de tekst tot een geestigere versie: 'British Airways en KLM wensen u een fijne kerstvakantie, en u moet

worden omgeboekt.' 7

Hoe word ik stemtrainer?

Je moet goede oren hebben en ook muzikaal zijn. Dat is essentieel, meent Fransje van Luin. 'Stemtrainer is een vrije titel, iedereen mag zich zo noemen. Je hoeft niet per se logopedist, zoals ik, te zijn. Belangrijk is dat je creatief bent, en dat je je kunt inleven in de mensen die je traint. Als je met acteurs werkt, moet je interesse in theater hebben. Zelf heb ik gezongen en kindertheater gespeeld. Ik weet uit ervaring wat optreden van acteurs en zangers vraagt.'

TEKST: RIK KUIPER

Uit: Quest, juni 2005

www.questmag.nl.